

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

691. meddelelse. 24. maj 1962

A. Forsøgsresultater

Sortsforsøg med lave, grønne bønner, 1959—61

Forsøgene er udført ved Virum og Blangstedgaard på henholdsvis lettere lermuldet jord og svær lerjord, samt ved Spangsbjerg og Hornum, der har god sandmuldet og lettere sandmuldet jord. Af ialt 12 forsøg er et forsøg, Hornum i 1961, kasseret på grund af misvækst.

De tre forsøgsår har været klimatisk vidt forskellige. 1959 var et særdeles godt år, særlig hvis man kunne vande. 1960 repræsenterede det normale klima og 1961 var med en kølig og regnfuld juli og august det mindst gunstige af de tre forsøgsår.

15 sorter har deltaget i alle tre forsøgsår. Lbnr. 12, Mondynes 1 og lbnr. 13, sort 34, deltog ikke i 1960 på grund af for sen fremsendelse af frøet, men da de har 80 pct. af udbyttet i sidste plukkeperiode, er de meget for sene for danske forhold, og er ikke medtaget i opgørelsen. Den tyske sort Meteor og den amerikanske sort Harvester har kun deltaget de to sidste forsøgsår og er opgjort for sig og stillet i forhold til de øvrige sorter i de pågældende to år. Den nye amerikanske sort Topmost har kun været prøvet i 1961 og er derfor ikke medregnet i opgørelsen. Oplysninger om ældre bønnesorter findes i 477. beretning i Tidsskrift for Planteavl.

Ved Statens Husholdningsråd er der i 1960 og 1961 foretaget en kvalitetsbedømmelse af sorterne efter fryselagring, omfattende bælgfarve, smag og konsistens. Endvidere er der ved Statens Vitaminlaboratorium foretaget bestemmelser af ascorbinsyreindhold.

I omstående bilag er givet en oversigt over forsøgsresultaterne med hensyn til udbytte og kvalitetsegenskaber. Som grundlag for klassificeringen er benyttet et værdital, hvis beregningsgrundlag ligeledes er angivet i bilaget.

Sværd snittebønnerne har lange, brede, ret flade bælg. Hertil hører lbnr. 1, 2, 6 og 7. Denne type har hidtil været meget ribbefyldt. Lbnr. 1 og 2 er nu gennem forædling blevet ribbefri, men har lovligt lave værdital. *Brydbønner* har middellange, ret smalle, næsten runde, kødfulde bælg. Denne gruppe mærkede man sig som særlig værdifuld ved forsøgene i 1949-51, og i nærværende forsøg har alle sorterne tilhørt denne gruppe på nær de 4 førnævnte samt lbnr. 14 og 17. Gruppen *perlebønner* har korte, smalle, mere eller mindre runde bælg, nærmest som små brydbønner. Hertil hører lbnr. 17, der er en værdifuld forøgelse i denne gruppe, idet den ikke blot er ribbefri, men tillige højt-værdende. Lbnr. 14 er en *mellembred snittebønne*.

Som særlig dyrkningsværdige anerkendes 6 sorter brydbønner. Disse vedføjes S 1962 til sortsnavnet.

Beskrivelse af sorterne

Lbnr. 3. Master, Ny Munkegaard S 1962. Ejer: Fa. J. E. Ohlsens Enke, København.

Ribbefri brydbønne. Spontan krydsning i »Furore«. Er tildelt »Award of Merit« i Wisley, England.

Ret svag, opret, busket vækst, højde ca. 40 cm. Bladene runde til hjerteformede, mørkegrønne. Blomsterne hvide til hvidgule. Bælgene middelstore, runde til ovale, lige til svagt krumme, lysegrønne. Frøene middelstore, hvide, gråligt årede, lange og tynde. Den er middeltidlig, har givet et stort udbytte af god kvalitet, særdeles pænt udseende.

Lbnr. 17. Fruca Simplo, S 1962. Leveret af Gebrüder Sluis A/Q, Enkhuizen, Holland.

Ribbefri lille brydbønne. Kraftig, lav, bred, busket vækst, højde ca. 30 cm. Bladene ret små, skævt rudeformede, mørkegrønne. Blomsterne hvide. Bælgene små, korte, runde, glatte, lidt krumme, mørkegrønne med noget fremtrædende frø. Frøene små, hvide. Den er middeltidlig til sildig, sund, har givet et stort udbytte af god kvalitet og pænt udseende.

Lbnr. 8. Carlos Favorit, Ny Munkegaard S 1962. Ejer: Fa. J. E. Ohlsens Enke, København.

Ribbefri brydbønne. Krydsning mellem Fiskeby × Ekspress. Anerkendt i Norge og under navnet Ohlsenia i Sverige.

Denne sort var den bedste i gruppen brydbønner ved de sidst afholdte sortsforsøg i 1949-51. Kraftig, busket vækst, højde ca. 50 cm. Bladene store, skævt rudeformede, lysegrønne, Blomsterne lysviolette. Bælgene middelstore, runde til ovale, kødfulde, lige til svagt krumme, grønne til lysegrønne. Frøene ret små, sorte til mørk violette, skinnende. Den er middeltidlig, sund, har givet et stort udbytte af god kvalitet og pænt udseende.

Lbnr. 15. Processor, S 1962. Amerikansk sort fra firmaet Ferry Morse, Detroit Mich., USA.

Synonymer: Sabo, Elite og Bon Bon.

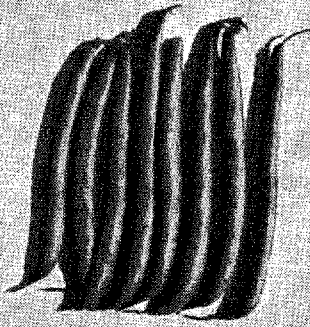
Ribbefri brydbønne. Middelkraftig, busket vækst, højde ca. 30 cm. Bladene store, brede, skævt rudeformede, mørkegrønne. Blomsterne gullighvide. Bælgene middelstore, tykke, runde til ovale, kødfulde, lige til svagt krumme, lysegrønne. Frøene middelstore, hvide. Det er den højestydende af de deltagende sorter. Den er middeltidlig og af god kvalitet og udseende.

Lbnr. 18. Meteor, S 1962. Leveret af van Waveren & de Bres, Hann. Münden, Tyskland.

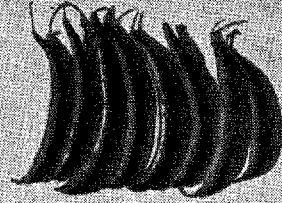
Ribbefri brydbønne, kraftig, opret, busket vækst, højde ca. 45 cm. Bladene middelstore, rudeformede til bredt ægformede, friskgrønne til mørkegrønne. Blomsterne gullighvide. Bælgene middelstore, runde, kødfulde, lige til svagt krumme, mørkegrønne med lidt ru overflade. Frøene små, hvide, gråligt årede. Den er tidlig, har givet et middelt stort udbytte af god kvalitet og udseende.

Lbnr. 20. Harvester, S 1962. Leveret af Asgrow Seed Company, Milford, Conn., USA.

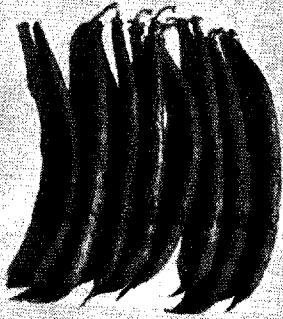
Ribbefri brydbønne. Meget kraftig, bred, busket vækst, højde ca. 50 cm. Bladene store, skævt rudeformede, friskgrønne. Blomsterne gullighvide. Bælgene middelstore, runde til ovale, lige eller svagt krumme, glatte, friskgrønne. Frøene middelstore, hvide, gråligt årede. Den er middeltidlig, har givet lidt over middel udbytte, god kvalitet og pænt udseende.

3

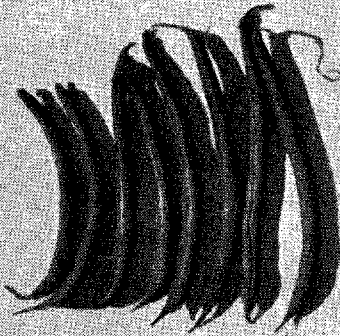
17

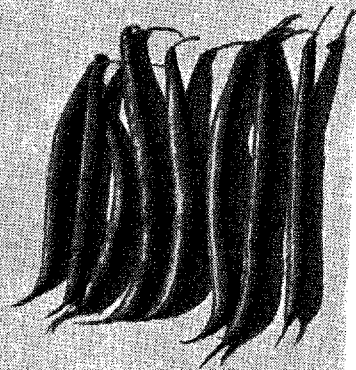
8

15

18

20

Sortsforsøg med lave, grønne bønner, 1959—61

L.bnr. og navn	Fejlfri bælg		Syge bælg pct.	pct. udbytte i perioder			Bælgenes længde cm	Bælgenes tykk. i pct. af bredden 100 = rund	pct. bælg u. ell. med svage ribb.	mg ascor-syre pr. 100 g	Karak-ter for vækst-kraft 0-10	Karakterer 0-10				Vær-di-tal*)
	kg/a	fh.t.		1.	2.	3.						bælg-form (ret-hed)	bælg-farve	smag	konsi-stens	
Gns. 11 forsøg																
3. Master, Ny																
Munkeg. S 1962.	156	124	10	55	37	8	11.3	85	89	14.8	6	9.0	6.8	7.4	8.4	529
17. Fruca Simplo,																
S 1962.....	146	116	3	44	43	13	8.2	91	95	11.8	7	7.0	8.6	7.6	8.4	527
8. Carlos Favorit,																
Ny Munkeg.																
S 1962.....	154	122	4	47	39	14	12.1	89	88	18.5	8	8.5	6.8	7.7	8.6	526
15. Processor, S 1962	159	126	7	52	38	10	11.5	87	93	14.7	7	8.0	6.5	7.3	8.1	518
4. Nr. 0283.....	123	98	10	66	29	5	10.5	93	93	14.1	7	7.5	8.0	7.5	8.5	506
5. Nr. 0284.....	106	84	11	53	37	10	9.2	86	94	15.6	7	6.0	8.7	8.0	8.5	490
16. Phoenix Claudia	105	83	9	67	29	4	12.2	93	89	17.1	7	6.5	9.7	7.4	8.2	490
9. Delikat/57.....	104	83	4	63	29	8	9.4	90	90	18.6	7	7.0	7.8	8.3	8.5	489
2. »Sværdtype«....	125	99	11	47	41	12	14.8	50	94	21.5	8	7.0	7.2	7.1	7.7	483
14. Apatit.....	125	99	5	56	31	13	14.2	62	85	20.2	7	9.0	6.0	7.3	7.4	481
10. Konserv II/54..	109	87	11	68	27	5	11.2	92	94	22.1	8	6.5	6.8	7.5	8.6	475
11. Rika/57.....	99	79	19	77	20	3	11.2	95	93	19.4	7	6.5	8.0	7.6	8.2	475
1. »Nordsterntype«.	110	87	16	46	46	8	14.2	54	97	22.4	7	8.0	6.5	6.8	7.2	469
7. Regent.....	150	119	5	74	22	4	12.4	48	49	17.7	7	8.0	6.9	7.1	6.6	454
6. Nr. 0286.....	122	97	9	59	36	5	14.0	42	63	19.1	7	6.5	6.9	7.1	6.6	431
Gennemsnit.....	126	100	10									7.4	7.4	7.4	8.0	
Gns. 7 forsøg, fra 1960-61																
18. Meteor, S 1962..	109	100	5	61	33	6	11.3	94	98	22.7	8	7.5	8.6	7.5	8.2	516
20. Harvester, S 1962	112	103	7	47	44	9	11.7	87	90	18.4	9	8.5	6.6	7.0	8.4	498
Gennemsnit.....	109	100	12									7.5	7.4	7.4	8.0	

Trykt i 16.000 eksemplarer.

* Forholdstal for udbytte af fejlfri bælg + procentantal bælg uden eller med svage ribber + 10 (karakter for bælgform (rethed) + bælgfarve + smag + konsistens)